

De voormalige lts, en nu hoofdkantoor van APG, een van de pareltjes van Heerlen. FOTO MARCEL VAN HOORN

„Verwacht niet dat we over mo-

De juweeltjes van Heerlen

Met een gids gingen gistermorgen 34 mensen op pad door Heerlen-centrum. Op zoek naar de juweeltjes van de stad. En die zijn er volop, net als verhalen en herinneringen.

HEERLEN
DOOR JOSETTE MULDER

numenten gaan struikelen, waar- schuwt gids Peter Crombach aan het begin van de stadswandeling. „Heerlen moet het hebben van de details.” Zo’n 34 mensen, voor het merendeel Heerlenaren en ook een paar oud-inwoners, staan deze zondagmorgen klaar om samen met hem de juweeltjes van Heerlen te ontdekken. Die komen grofweg uit drie periodes: de Romeinse tijd, de middeleeuwen en de tijd van de mijnen, somt Crombach op.

Mijnbouw

Juweeltjes zijn er volop, blijkt gedurende de ruim 2 uur durende wandeling. Bijvoorbeeld in de Geleenstraat, waar het pand van juwelier van Oostwegel en het pand ernaast pronkstukken uit de neogotiek zijn. Beide gebouwd rond 1913, toen de

mijnbouw begon uit te dijen. Pand nummer 56 was zelfs het allereerste gebouw waar een mijndirectie zetelde. Crombach loopt vlotjes langs zo’n tien pareltjes en vertelt over elk een paar feiten. Over onder meer het Glaspaleis, nu cultureel centrum Schunck, dat vanaf de jaren dertig een warenhuis was. Ook de voormalige lts aan het De Hesseplein, nu hoofdgebouw van APG, is een halteplaats. Net als het Tempseplein en het Thermenmuseum. Hoe langer de tocht duurt, hoe meer Crombachs publiek hem aanvult en ook onderling feitjes uitwisselt. Het maakt de tocht levendig en dynamisch. Duidelijk wordt dat de deelnemers aan de stadswandeling meer dan geïnteresseerd zijn in de geschiedenis van hun woonplaats. Soms doet de gids een stapje opzij om iemand uit het publiek de kans te geven zijn of haar verhaal te vertellen en de rondleiding spontaan

even over te nemen. Op het Stadshuisplein meldt een man dat de aldaar ooit gelegen HEMA over de eerste roltrap van Nederland beschikte. De meest prille geschiedenis belicht iemand anders uit het gehoor van Crombach. Ze wijst waar mini-murals zijn en waar enkele mini-sculpturen staan die onlangs geplaatst werden.

Heerlenaren

Crombach ziet het goedkeurend aan. Wat er zich voor hem ontvouwt, is precies wat zijn organisatie ‘Heerlen Vertelt’ wil: gewone Heerlenaren die hun verhalen en herinneringen delen. Sinds vier jaar bestaat Heerlen Vertelt, een website waarop iedereen zijn verhaal over de stad kwijt kan. Bijna 600 mensen deden dat al. De lezers reageren vaak en veel. Er zijn zo’n 4300 reacties. De verhalen gaan over gebouwen, ritua-

elen, vrije tijd en alles waar de Heerlenaar het over wil hebben. Op 17 september houdt Heerlen Vertelt een schrijfmiddag. Iedereen die een verhaal of herinnering kwijt wil, maar het zelf niet kan opschrijven, kan het vanaf 12 uur kwijt in Lokaal25, een koffiebarretje in de voormalige muziekschool aan het Wilhelmina-plein. Mensen van de site zitten dan klaar.

Het hoogtepunt van de rondleiding is een bezoek aan het enige stukje stadswal uit de 13de eeuw dat overgebleven is. Het ligt achter de Sint Pancratiuskerk. Normaal niet te bezoeken, maar de deken heeft voor Crombach de toegangsdeur opengezet. „Tjonge, wat is Heerlen toch leuk,” concludeert iemand. „Wie zegt dat er niets te zien is in Heerlen heeft het gruwelijk mis.”